

WOJEWODA
WARMIŃSKO-MAZURSKI
PS-VI.431.2.9.2024.AB

Olsztyn, 22 maja 2024 r.

Szanowna Pani
Wiesława Szymczyk
Dyrektor
Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie
w Olecku
ul. Gołdapska 23
19-400 Olecko

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Działając na podstawie upoważnienia Wojewody Warmińsko–Mazurskiego nr FK-IV.0030.268.2024 z 9 kwietnia 2024 r., zespół inspektorów Wydziału Polityki Społecznej Warmińsko–Mazurskiego Urzędu Wojewódzkiego w Olsztynie w składzie:

- 1) Agnieszka Brzozowska – główny specjalista, kierująca zespołem kontrolnym,
- 2) Katarzyna Henryka Stefanowska – główny specjalista,

przeprowadził kontrolę doraźną w trybie uproszczonym w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Olecku. Czynności kontrolne rozpoczęto 10 kwietnia 2024 r. i zakończono 12 kwietnia 2024 r. Przedmiotem kontroli objęto realizację zadań powiatu w odniesieniu do oraz dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej, o których mowa w piśmie skierowanym do Wojewody Warmińsko-Mazurskiego w dniu 08 kwietnia 2024 r., ze szczególnym uwzględnieniem pracy z rodziną umożliwiającą powrót dzieci do rodziny oraz prawa dzieci do kontaktów z osobami bliskimi, w świetle przepisów:

- ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. 2024, poz. 177), zwanej dalej ustawą wrispz,
- ustawy z dnia 25 lutego 1964 r. - Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz. U. 2023 poz. 2809), zwanej dalej KRiO.

W niniejszym wystąpieniu pokontrolnym użyto skrótów:

- 1) PCPR/ Jednostka/ Organizator – co oznacza: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Olecku,
- 2) Dyrektor – co oznacza Dyrektora Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Olecku, panią Wiesławę Szymczyk,
- 3) Zespół – co oznacza: Zespół do spraw rodzinnej pieczy zastępczej, utworzony w PCPR w Olecku,
- 4) Kierownik – co oznacza: Kierownika Zespołu Rodzinnej Pieczy Zastępczej, panią
.....,
- 5) Statut – co oznacza: *Statut Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Olecku*,
- 6) Regulamin – co oznacza: *Regulamin Organizacyjny Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Olecku*,

- 7) Powiat – co oznacza Powiat Olecki,
- 8) Koordynator - co oznacza: koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej, współpracującego z prowadzącymi RDD,
- 9)
- 10) Rodzeństwo – co oznacza dzieci, o których mowa w piśmie skierowanym do Wojewody Warmińsko-Mazurskiego w dniu 08 kwietnia 2024 r.,
- 11) plan/ plan pomocy - co oznacza: plan pomocy dziecku, w rozumieniu art. 77 ust. 3 pkt 2 ustawy wripsz,
- 12) ocena/ ocena okresowa - co oznacza: ocenę sytuacji dziecka, w rozumieniu art. 129 ustawy wripsz,
- 13) Umowa – co oznacza: umowę o prowadzenie rodzinnego domu dziecka, zawartą pomiędzy a Starostą Oleckim.

Kontrola obejmowała okres od 24 lutego 2022 r. (.....) do dnia jej zakończenia (z wykorzystaniem dowodów sporządzonych przed tym okresem, mających wpływ na działalność PCPR w zakresie objętym kontrolą). Fakt jej przeprowadzenia odnotowano w rejestrze prowadzonym przez Jednostkę. Czynności kontrolne przeprowadzono w obecności pani Wiesławy Szymczyk – Dyrektora PCPR, pani - Kierownika Zespołu Rodzinnej Pieczy Zastępczej oraz Pani – koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej, które posiadały upoważnienie Dyrektora Jednostki do udzielania wyjaśnień w zakresie objętym kontrolą **/akta kontroli str. 1-2/**.

Ustaień kontrolnych dokonano na podstawie udostępnionej dokumentacji, a także informacji i wyjaśnień przekazanych bezpośrednio przez ww. osoby.

Działalność Jednostki w zakresie objętym kontrolą ocenia się **pozytywnie z nieprawidłowościami i uchybieniami**.

USTALENIA KONTROLI

1. Ustalenia dotyczące organizacji Jednostki

W badanym okresie, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Olecku, wyznaczone przez Starostę Oleckiego na organizatora rodzinnej pieczy zastępczej (zgodnie z zarządzeniem nr 38/2011 z dnia 25 października 2011 r. **/akta kontroli str. 3-4/**), działało na podstawie:

- *Statutu Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Olecku*, przyjętego Uchwałą Nr XLIV/265/2018 Rady Powiatu w Olecku z dnia 25 października 2018 r., zmienionego Uchwałą Nr XL/305/2023 Rady Powiatu w Olecku z dnia 31 sierpnia 2023 r., a następnie Uchwałą Nr XLII/326/2023 Rady Powiatu w Olecku z dnia 21 grudnia 2023 r. **/akta kontroli str. 5-12/**,
- *Regulaminu Organizacyjnego Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Olecku*, przyjętego Uchwałą Nr 327/2018 Zarządu Powiatu w Olecku z dnia 19 września 2018 r., zmienionego Uchwałą Nr 447/2024 Zarządu Powiatu w Olecku z dnia 9 lutego 2024 r. **/akta kontroli str. 13-72/**.

Ustalono, iż w Rozdziale II w § 5 ust. 11 pkt 2 Regulaminu, w strukturze wewnętrznej PCPR wyodrębniono Zespół Rodzinnej Pieczy Zastępczej, zgodnie z art. 76 ust. 2 ustawy wrispz. Szczegółowy zakres jego działania dookreślono w Rozdziale III w § 10 ww. dokumentu. Kontrolujący nie wnieśli uwag do treści powyższych dokumentów organizacyjnych.

W okresie objętym kontrolą w Jednostce obowiązywało *Zarządzenie Nr 12/2022 Dyrektora Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Olecku z dnia 22 czerwca 2022 r. w sprawie zmiany regulaminu przeprowadzania oceny rodziny zastępczej lub prowadzącego rodzinny dom dziecka pod względem predyspozycji do pełnienia powierzonych im funkcji oraz jakości wykonywanej pracy /akta kontroli str. 73-77/* oraz *Zarządzenie Nr 4/2023 Dyrektora Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Olecku z dnia 3 stycznia 2023 r. w sprawie powołania Komisji do kwalifikacji kandydatów na rodziny zastępcze w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Olecku /akta kontroli str. 78/*.

2. Zasoby kadrowe i kwalifikacje pracowników kontrolowanej Jednostki, realizujących zadania z zakresu pieczy zastępczej

Zgodnie z wykazem, przedłożonym kontrolującym, stanowiącym **akta kontroli str. 79-82** stwierdzono, iż na dzień kontroli zadania z zakresu pieczy zastępczej realizowali:

- 1) Kierownik Zespołu Rodzinnej Pieczy Zastępczej – zatrudniony w wymiarze 1 etatu,
- 2) koordynatorzy rodzinnej pieczy zastępczej – 3 osoby zatrudnione, w tym 2 w wymiarze pełnego etatu, 1 w wymiarze 0,5 etatu,
- 3) pracownik socjalny – zatrudniony w wymiarze 0,25 etatu,
- 4) pedagog – zatrudniony w wymiarze 1 etatu,
- 5) referent prawny – umowa o pracę w wymiarze 1 etatu.
- 6) psycholog – 2 osoby w ramach umowy o pracę: jedna w wymiarze 1/8 etatu, druga w wymiarze 1/4 etatu,
- 7) terapeuta – zatrudniony w ramach umowy o pracę w wymiarze 1/8 etatu.

W związku z tym, iż podczas przeprowadzania czynności kontrolnych w PCPR w Olecku w dniach 16-20 stycznia 2023 r. sprawdzano dokumentację kadrową pracowników kontrolowanej Jednostki, realizujących zadania z zakresu pieczy zastępczej pod kątem spełniania przez nich wymogów ustawowych, odstąpiono od jej ponownego sprawdzania. Szczegółowe ustalenia w tym zakresie zawarto w wystąpieniu pokontrolnym znak: PS-VI.431.2.1.2023.AB z 20 lutego 2023 r. Stwierdzono wówczas, iż pracownicy posiadali wymagane kwalifikacje.

3. Ustalenia dotyczące oraz umieszczonych w nim dzieci, o których mowa w piśmie skierowanym do Wojewody

Szczegółowej analizie poddano dokumentację, a także dzieci w nim przebywających, o których mowa w piśmie skierowanym do Wojewody Warmińsko-Mazurskiego w dniu 08 kwietnia 2024 r.

▪ Informacje o

.....
—
...../akta kontroli str. 83-89/,

.....
.....
Dyrektor poproszony o wyjaśnienie powyższej nieprawidłowości wskazał, iż dziecko zostało umieszczone wponad dopuszczalny limit „(...) z uwagi na konieczność zabezpieczenia... w trybie natychmiastowym oraz brak możliwości umieszczenia jej w innych rodzinach zastępczych na terenie powiatu oleckiego. Natychmiastowy odbiór spowodowany był zagrożeniem zdrowia i życia dziecka
...../akta kontroli str. 128-129/. Poinformował, iż zapytanie odnośnie umieszczenia dziecka skierowano do trzech rodzin zastępczych z terenu powiatu oleckiego, a tylko wyrazili zgodę. Biorąc pod uwagę okoliczności umieszczenia dziecka (zagrożenie jego bezpieczeństwa), o których mowa powyżej, kontrolujący przyjęli powyższe wyjaśnienia, które znalazły odzwierciedlenie w przedłożonej w toku kontroli dokumentacji.

▪ **Informacje dotyczące pobytu w małoletnich oraz ich kontaktów z rodzicami biologicznymi**

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

zgodnie z zapisami art. 61 ust. 2 ustawy wrispz /akta kontroli str. 134-135/. Dyrektor wyjaśnił, iż sprawa umieszczenia małoletnich w pieczy zastępczej była pilna, a przyjąć ich mogli, gdyż w tamtym momencie posiadali oni wolne miejsca /akta kontroli str. 136/. Ustalono, iż faktycznie dysponował 3 wolnymi miejscami.

.....
.....
...../akta kontroli str. 137-141/.

Ustalono, iż każdemu z rodzeństwa opracowano plan pomocy dziecku /akta kontroli str. 142-161/, który podzielony był na VII części:

- I. Informacje o dziecku (w wersji tabelarycznej wskazano imię i nazwisko, datę i miejsce urodzenia, pesel, przedszkole/szkołę, opóźnienia w realizacji obowiązku szkolnego, specjalne potrzeby edukacyjne, adres zamieszkania przed umieszczeniem w rodzinie zastępczej/ rodzinnym domu dziecka, obecny adres zamieszkania przed umieszczeniem w rodzinie zastępczej/ rodzinnym domu dziecka),
- II. Rodzina biologiczna dziecka (w wersji tabelarycznej ujęto dane matki i ojca: imię i nazwisko, datę i miejsce urodzenia, stan cywilny, adres zamieszkania, wykształcenie/zawód, miejsce pracy, władzę rodzicielską, sytuację zdrowotną, pozostałe dzieci (wiek, miejsce pobytu),
- III. Opiekunowie prawni (tu wskazano imię i nazwisko),

- IV. Stan zdrowia dziecka (w wersji tabelarycznej wskazano aktualny stan zdrowia dziecka, przyjmowane leki na stałe, specjalistyczne konsultacje, orzeczenie o niepełnosprawności, rehabilitacja),
- V. Informacje o rodzinie zastępczej/ rodzinnym domu dziecka (w wersji tabelarycznej wskazano: imię i nazwisko, adres zamieszkania, telefon rodziny zastępczej/rodzinnego domu dziecka od kiedy stanowi/-ą rodzinę zastępczą/ rodzinny dom dziecka),
- VI. Zadania w planie pomocy (w wersji tabelarycznej ujęto zadania w 12 obszarach, działania i uwagi, w których wskazywano sformułowanie „na bieżąco”,
- VII. Modyfikacja planu pomocy dziecku (w tabeli wskazywano zadanie, działanie, datę ustaleń, okres realizacji, podpis rodziny zastępczej/asystenta rodziny/pracownika socjalnego/koordynatora).

Plany pomocy dziecku, zgodnie z art. 77 ust. 3 pkt. 2 ustawy wrispz, Koordynator przygotował we współpracy z, co potwierdzają podpisy tych osób. W przedłożonej kontrolującym dokumentacji znajdowała się również informacja, iż rodzina nie współpracuje z asystentem rodziny, a także zaprzestała współpracy z właściwym z uwagi na miejsce zamieszkanie podmiotem organizującym pracę z rodziną.

Analiza ww. planów pomocy i ich modyfikacji wykazała, iż w cz. VI jako jedno z zadań wskazano

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
...../akta kontroli str. 145/. Zapisy o podobnej treści znajdowały się także w planach pomocy pozostałego Rodzeństwa /akta kontroli str. 150, 155, 160/.

Ustalono ponadto, iż u każdego z Rodzeństwa dokonano modyfikacji planu w dniu

.....
.....
.....
.....
.....
.....
...../akta kontroli str. 146, 151, 156, 161/. Modyfikacje te zostały podpisane przez Koordynatora. Stwierdzono, iż brak było na nich podpisu W ocenie zespołu kontrolnego, także modyfikacje planu winny być podpisane przez, co stanowi potwierdzenie, iż zostały opracowane we współpracy z nimi, zgodnie z obowiązującymi w tym zakresie przepisami ustawy wrispz. Przyczyną uchybienia był niewłaściwie przyjęty sposób opracowywania planów pomocy. Nie stwierdzono skutku powyższego uchybienia.

Wskazać przy tym należy, iż analiza ocen

..... /akta kontroli str. 230-316/ wykazała, iż zawierano w nich informację, że nie zachodzi potrzeba modyfikowania planu pomocy dziecku, a mimo to została ona dokonana. Zgodnie z art. 129 pkt 3 ww. ustawy wrispz Organizator dokonuje oceny sytuacji

dziecka umieszczonego w pieczy m.in. w celu modyfikowania planu pomocy dziecku. Tym samym modyfikacji planu pomocy należało dokonać po okresowej ocenie sytuacji dziecka, jeśli zapadły na niej ustalenia w tym zakresie. Przyczyną powyższego uchybienia był niewłaściwie przyjęty sposób organizacji pracy. Kontrolujący nie stwierdzili jego skutków.

Ustalono, iż Rodzeństwu, które umieszczono w pieczy zastępczej, dopiero w dniu opracowano diagnozy psychofizyczne **/akta kontroli str. 162-165/**, tj. prawie po pół roku. W podsumowaniu zawarto zapis, iż wskazana jest „pełna diagnoza dziecka w Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej” w przypadku trojga Rodzeństwa, co jest nieadekwatne do sytuacji dzieci, bowiem na dzień sporządzenia diagnozy psychofizycznej, dzieci te zostały już zdiagnozowane w w pierwszej połowie Diagnoza stanowi jedno z podstawowych narzędzi do pracy i zgodnie z art. 38a ust. 1 pkt 7 ww. ustawy wrispz winna być przekazywana Tym samym należy ją sporządzać bez zbędnej zwłoki od dnia umieszczenia dziecka w rodzinnej pieczy zastępczej, co umożliwi podjęcie przez osoby sprawujące nad nimi opiekę działań adekwatnych do potrzeb dzieci, pozwalających na wyrównanie występujących u nich deficytów. Przyczyną powyższego uchybienia była niewłaściwa organizacja pracy w tym zakresie, co skutkowało uwzględnieniem w diagnozie informacji nieadekwatnych do sytuacji dzieci, dotyczących zdiagnozowania małoletnich w poradni psychologiczno-pedagogicznej.

Z dokumentacji przedłożonej kontrolującym wynika, iż oceny sytuacji dzieci przeprowadzono terminowo, zgodnie z art. 131 ust. 1 ustawy wrispz (w przypadku dzieci poniżej 3 lat - nie rzadziej niż co 3 miesiące, a w przypadku dzieci starszych - nie rzadziej niż co pół roku) **/akta kontroli str. 173-316/**. Organizator dokonując oceny sytuacji dzieci zapewniał udział osób, wymienionych w art. 130 ust.1 ustawy wrispz. W przypadku braku możliwości osobistego uczestnictwa przedstawiciela np. ośrodka pomocy społecznej pozyskiwano pisemne informacje dotyczące rodziny biologicznej dziecka/**akta kontroli str. 166-172/**. Stwierdzono, iż rodzice biologiczni uczestniczyli osobiście w pierwszej ocenie, która odbyła się....., w kolejnych natomiast konsultacje z nimi odbywały się telefonicznie tj.:

Przebieg posiedzenia utrwalano w *Arkuszu okresowej oceny sytuacji dziecka umieszczonego w rodzinie zastępczej/ rodzinnym domu dziecka z dnia...*, który uwzględniał wszystkie elementy ujęte w art. 136 ustawy wrispz **/akta kontroli str. 173-316/**.

Po dokonaniu okresowej oceny sytuacji dziecka, Organizator, zgodnie z art. 131 ust. 2 ustawy wrispz, formułował na piśmie opinię dotyczącą zasadności dalszego pobytu dzieci w pieczy zastępczej, którą przysyłał do Sądu w/**akta kontroli str. 317-329/**. Ponadto do Sądu wprzesyłano także *Informację o całokształcie sytuacji osobistej dzieci* [tu wskazywano dane Rodzeństwa], do czego obliguje art. 47 ust. 5 ustawy wrispz **/akta kontroli str. 330-337/**

Ustalono, iż w ocenach z, w części dotyczącej aktualnej sytuacji rodzinnej dziecka znajdują się zapisy, że

Informacje o podobnej treści są zamieszczone w pozostałych 3 ocenach dzieci **/akta kontroli str. 213, 219, 225/**.

.....
.....
.....
..... **akta kontroli str. 246,**
.....
.....
.....

.....
..... **/akta kontroli str. 259-287/**

.....
..... **akta kontroli str. 290,**
.....
.....

.....
.....

/akta kontroli str. 327/
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

Biorąc pod uwagę powyższe ustalenia, w związku z tym, iż podczas dokonywania ocen sytuacji dzieci, przy ustalaniu aktualnej sytuacji rodzinnej nie poruszano w pełni kwestii utrzymywania przez nie

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
..... **/akta kontroli str. 338-339/**

.....
.....
.....
.....
.....
..... /akta kontroli str.
369/. ...Ponadto pismem z przekazali do Sądów Rejonowych woraz
..... informacje, dotyczące

...../akta
kontroli str. 370-374/.

Z wydruków komunikatora Whatsapp wynika, iż

Biorąc pod uwagę powyższe ustalenia zapytano Dyrektora PCPR, dlaczego nie realizowano także planów pomocy dziecku w odniesieniu do kontaktów małoletnich z rodzicami biologicznymi, co było jednym z uwzględnionych w nich zadań. Dyrektor wyjaśnił, że

...../akta kontroli str. 375-376/.

Dyrektora poproszono również o wskazanie jakie działania zostały podjęte przez Jednostkę po pozyskaniu od rodziny biologicznej informacji, iż uniemożliwia się im kontakt z dziećmi, pomimo, iż obowiązek ten wynika z postanowienia Sądu Rejonowego w Dyrektor wyjaśnił, że rodzice biologiczni

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
...../akta kontroli str. 377-378/.

Kontrolujący w związku z powyższymi ustaleniami przeanalizowali notatki służbowe Koordynatora znajdujące się w przedłożonej dokumentacji, stanowiące **akta kontroli str. 379-454**. Znajdowały się w nich informacje dotyczące kontaktów rodziców biologicznych z dziećmi i **ustaleń podejmowanych w rozmowach z** w tym zakresie:

- notatka z 03 marca 2022 r. –
.....;
- notatka z 20 kwietnia 2022 r. –
.....
.....;
- notatka z 22 kwietnia 2022 r. –
.....;
- notatka z 29 lipca 2022 r.
.....;
- notatka z 28 października 2022 r. –
.....;
- notatka z 17 listopada 2022 r. –
.....;
- notatka z 02 stycznia 2023 r. –
.....;
- notatka z 26 stycznia 2023 r. –
.....;
- notatka z 13 lutego 2023 r. –
.....;
- notatka z 06 kwietnia 2023 r. –
.....;
- notatka z 25 kwietnia 2023 r. –;
- notatka z 09 czerwca 2023 r. –;
- notatka z 27 lipca 2023 r. –
.....;
- notatka z 09 sierpnia 2023 r. –;

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

Jak ustalono, kwestię kontaktów rodziców biologicznych z rodzeństwem poruszono w opinii sądowo-psychologicznej z dnia 18 lutego 2023 r. /akta kontroli str. 457-475/. Wynika z niej, iż

Dziecko ma **prawo do kontaktu z rodzicami lub innym osobami bliskimi**. Zgodnie z art. 33 pkt 1 ustawy w.r.p.z., celem pieczy zastępczej jest umożliwienie powrotu dziecka do rodziny biologicznej lub gdy jest to niemożliwe – dążenie do przysposobienia dziecka, a dopiero w przypadku braku możliwości przysposobienia dziecka – opieka i wychowanie w środowisku zastępczym. Wskazać tym samym należy, iż piecza zastępcza z założenia ma mieć charakter tymczasowy, a działania podejmowane w okresie pobytu w niej dziecka winny umożliwić jego powrót do rodziny, o ile jest to zgodne z dobrem tego dziecka.

Zgodnie z art. 113 KRiO, niezależnie od władzy rodzicielskiej, rodzice oraz ich dziecko mają prawo i obowiązek utrzymywania ze sobą kontaktów. Kontakty z dzieckiem obejmują w szczególności przebywanie z dzieckiem (odwiedziny, spotkania, zabieranie dziecka poza miejsce jego stałego pobytu) i bezpośrednie porozumiewanie się, utrzymywanie korespondencji, korzystanie z innych środków porozumiewania się na odległość, w tym ze środków komunikacji elektronicznej. Ponadto, jak wskazuje art. 113¹ KRiO sposób utrzymywania kontaktów rodzice zastępczy lub prowadzący rodzinny dom dziecka powinni uzgodnić wspólnie z rodzicami biologicznymi dziecka, kierując się dobrem dziecka i biorąc pod uwagę jego rozsądne życzenia; w braku porozumienia rozstrzyga sąd opiekuńczy. Tym samym zgodnie z przepisami KRiO (art. 113²–113⁵), jeżeli wymaga tego dobro dziecka, sąd opiekuńczy ograniczy utrzymywanie kontaktów rodziców z dzieckiem. Sąd opiekuńczy może w szczególności:

- 1) zakazać spotykania się z dzieckiem;
- 2) zakazać zabierania dziecka poza miejsce jego stałego pobytu;
- 3) zezwolić na spotkanie się z dzieckiem tylko w obecności drugiego z rodziców albo opiekuna, kuratora sądowego lub innej osoby wskazanej przez sąd;
- 4) ograniczyć kontakty do określonych sposobów porozumiewania się na odległość;
- 5) zakazać porozumiewania się na odległość.

Sąd Rejonowy w wydając postanowienie w sprawie kontaktów rodziców biologicznych z ich dziećmi wskazał, iż winny się one odbywać w

Przepisy art. 40 ust. 1 pkt 7 ustawy wripsz obligują do umożliwiania kontaktu z rodzicami i innymi osobami bliskimi dzieciom przebywającym w, chyba że sąd postanowi inaczej. **W przypadku rodzeństwa Sąd nie zakazał rodzicom biologicznym kontaktu z ich biologicznymi dziećmi.** Wskazać należy, że realizacja powyższego zadania stanowi także jeden z warunków umowy zawartej pomiędzy stronami, tj. a Starostą Oleckim, określony w § 2 ust. 2 pkt 7. Uzurpowanie sobie prawa do decydowania o kontaktach dzieci przebywających w pieczy zastępczej z ich rodzicami biologicznymi,jest niedopuszczalne i stanowi naruszenie zarówno prawa dziecka do kontaktu z rodzicami biologicznymi, jak i prawa rodziców do kontaktu z dziećmi biologicznymi.

Faktem jest, iż przepisy wskazują, że jeżeli utrzymywanie kontaktów rodziców z dzieckiem poważnie zagraża dobru dziecka lub je narusza, sąd zakaze ich utrzymywania. Zgromadzony w sprawie materiał dowodowy wskazuje,

..... Wskazać należy, iż podtrzymywanie przez dzieci więzi z rodzicami biologicznymi/osobami bliskimi, które w tym przypadku zostały umieszczone daleko od domu rodzinnego, ma istotne znaczenie w celu łagodzenia skutków doświadczenia straty, na co wskazują także przepisy art. 33 pkt 2 ppkt c ustawy wripsz. Trudno jest stwierdzić ile faktycznie kontaktów się odbyło, bowiem w dokumentacji przedłożonej kontrolującym brak było takiej informacji, a jak wyjaśnił Koordynator, znajdowała się ona w W ocenie zespołu kontrolnego, szczególnie w przypadku braku porozumienia pomiędzy a rodzicami biologicznymi w kontekście kontaktów z dziećmi dokumentacja w tym

Zgodnie z § 10 ust. 4 Umowy, w przypadku, gdy Zleceniobiorca nie wypełnia swoich funkcji lub wypełnia je niewłaściwie, Starosta zawiadamia o tym właściwy sąd.....

Ustalono ponadto, że

...../akta kontroli str. 476/. Dyrektor odpowiadając

...../akta kontroli str. 477-478/.

Rodzice biologiczni mają prawo i obowiązek utrzymywania kontaktów z dzieckiem niezależnie od władzy rodzicielskiej. Umieszczenie dziecka w pieczy zastępczej nie oznacza, że rodzice nie mogą się z nim kontaktować, w tym widywać czy rozmawiać przez telefon (chyba, że sąd opiekuńczy zakaże rodzicom kontaktów z dzieckiem). Jeżeli wymaga tego dobro dziecka, **ostateczne rozstrzygnięcie w sprawie kontaktów może podjąć właściwy sąd rodzinny.**

4. Ustalenia w zakresie sprawowania przez PCPR w Olecku kontroli nad

Ustalono, iż Dyrektor PCPR, zgodnie z pełnomocnictwem Starosty Oleckiego z dnia 29 września 2014 r., posiada upoważnienie do sprawowania kontroli nad rodzinną pieczę zastępczą, prowadzącymi rodzinne domy dziecka oraz placówkami opiekuńczo-wychowawczymi, o którym mowa w art. 38 b ust. 2 ustawy wri spz **/akta kontroli str. 478/.**

Kwestie związane z nadzorem, kontrolą i odpowiedzialnością pracowników Centrum dookreślono w Rozdziale VI Regulaminu. Zgodnie z § 16 ust. 13 „*Centrum przeprowadza kontrole zewnętrzne, które wykonują wyznaczeni przez Dyrektora pracownicy na podstawie indywidualnych upoważnień*” **/akta kontroli str. 60/.**

Na rok 2023 i 2024 opracowano plany kontroli, które wprowadzono:

- *Zarządzeniem nr 29/2022 Dyrektora Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Olecku z dnia 29 grudnia 2022 r. w sprawie ustalenia planu kontroli w rodzinach zastępczych i rodzinnych domach dziecka na terenie powiatu oleckiego na 2023 r.* **/akta kontroli str. 479-486/,**
- *Zarządzeniem nr 33/2023 Dyrektora Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Olecku z dnia 27 grudnia 2023 r. w sprawie ustalenia planu kontroli w rodzinach zastępczych i rodzinnych domach dziecka na terenie powiatu oleckiego na 2024 r.* **/akta kontroli str. 487-493/.**

Ustalono, że od lutego 2022 r. do dnia kontroli wKierownik Zespołu Rodzinnej Pieczy Zastępczej przeprowadził 4 kontrole: 6 września 2022 r., 25 stycznia 2023 r., 16 czerwca 2023 r.,

31 stycznia 2024 r., a podjęte ustalenia ujęto w protokołach z kontroli **/akta kontroli str. 494-505/**. Druk protokołu zawierał następujące elementy:

- dane
- datę rozpoczęcia pełnienia funkcji rodziny zastępczej,
- aktualną liczbą dzieci biologicznych znajdujących się pod opieką rodziny zastępczej (imię, nazwisko, wiek),
- opis warunków materialno-bytowych dzieci,
- wyposażenie pomieszczeń zajmowanych przez podopiecznych,
- stan odzieży podopiecznych,
- potrzeby zgłaszane przez dziecko/dzieci wraz z uwzględnieniem zdania odnośnie dalszego pobytu,
- opis sytuacji dochodowej rodziny zastępczej,
- wyniki dzieci w nauce,
- rozwój zainteresowań, wypoczynek i organizacja czasu wolnego dzieci umieszczonych w rodzinie zastępczej,
- trudności wychowawcze,
- konflikty w rodzinie,
- zachowanie dzieci podczas kontroli,
- inne spostrzeżenia,
- zalecenia pokontrolne,
- uwagi wniesione przez kontrolowaną rodzinę.

Powyższe protokoły, podpisane były zarówno przez, jak i osobą kontrolującą oraz Dyrektora Jednostki.

Analiza protokołów wykazała, iż w każdym z nich wskazano jako podstawę przeprowadzenia kontroli upoważnienie nr OF.O.122.19.2018 z dnia 19 grudnia 2018 r. które uprawnia Kierownika Zespołu Rodzinnej Pieczy Zastępczej do kontrolowania **/akta kontroli str. 506/**. Ustalono ponadto, iż z dniem 16 stycznia 2023 r. Kierownik Zespołu Rodzinnej Pieczy Zastępczej otrzymała upoważnienie nr OF.O.122.2.2023, które upoważnia ją do przeprowadzania kontroli w rodzinach zastępczych i rodzinnych domach dziecka **/akta kontroli str. 507/**. W 3 ostatnich protokołach, błędnie podano numer upoważnienia, bowiem wskazano w nich upoważnienie nr OF.O.122.19.2018 z dnia 19 grudnia 2018 r., zamiast OF.O.122.2.2023 z dnia 16 stycznia 2023 r. Tym samym kontrolujący zwracają uwagę, iż dokumentacja w tym zakresie winna być sporządzana rzetelnie.

W protokołach ujęto następujące zalecenia pokontrolne:

-
.....(protokół z 6 września 2022 r.),
-
..... (protokół z 25 stycznia 2023 r.)
-(protokół z 16 czerwca 2023 r.),
-
..... (protokół z dnia 31 stycznia 2024 r.).

Nadmienić należy, iż w związku z przeprowadzaniem postępowaniem kontrolnym, osoby dokonujące kontroli z ramienia Zarządu Powiatu, zgodnie z art. 38 b ust. 8 pkt 7 ustawy wrispz, mają prawo do przeprowadzania indywidualnych rozmów z dziećmi umieszczonymi w pieczy zastępczej, w tym zasięgania opinii dzieci, z uwzględnieniem ich wieku, możliwości intelektualnych oraz stopnia dojrzałości poznawczej.

Analiza protokołów pokontrolnych z kontroli przeprowadzonych w badanym okresie (poza kontrolą z dnia 16.04.2024 r. przeprowadzona na wniosek służb Wojewody) wykazała, iż nie przeprowadzono indywidualnych rozmów z dziećmi, nie dając im tym samym możliwości wypowiedzenia swoich poglądów i zdania w zakresie istotnych spraw, które ich dotyczą w szerszym kontekście potrzeb dzieci (w protokołach podstawową informację stanowiło to, iż podopieczni nadal chcą przebywać pod opieką). W ocenie zespołu kontrolnego pozyskanie opinii dziecka ma istotne znaczenie w ocenie całokształtu sytuacji małoletniego przebywającego w rodzinnej pieczy zastępczej. Nadmienić należy, iż na istotę przeprowadzania indywidualnych rozmów z dziećmi podczas prowadzonych postępowań kontrolnych niejednokrotnie wskazywał również Rzecznik Praw Dziecka.

Przepisy art. 128 pkt 2 ustawy wrispz wskazują, iż Organizator winien dokonywać oceny W myśl art. 134 ust. 2 kolejna ocena powinna być dokonywana po upływie roku od dokonania pierwszej oceny, a następnie nie rzadziej niż co 3 lata. W okresie objętym kontrolą, w przypadku, oceny rodziny dokonano 15 czerwca 2023 r. /akta kontroli str. 508-513/. W ocenie wskazano w wersji tabelarycznej 17 zadań rodziny zastępczej i oceniono ich realizację. oceniono pozytywnie, niemniej w zakresie 2 zadań z 17 wskazano, iż rodzina nie zawsze je realizuje. Dotyczy to:

- potrzeb bytowych podopiecznych w zakresie zapewnienia odpowiednich warunków mieszkaniowych umożliwiających zaspokojenie indywidualnych potrzeb podopiecznych m.in. własne łóżko, biurko, oddzielna przestrzeń: w podobzarze „nie zawsze” ujęto zapis:
.....;
- umożliwienia kontaktów z rodzicami innymi osobami bliskimi w zakresie podtrzymywania więzi i pozytywnych relacji z rodziną naturalną oraz umożliwianie kontaktów z osobami bliskimi dziecku (osobistych, telefonicznych, przez portale społecznościowe): w wariancie odpowiedzi: „tak” ujęto zapis.....
....., natomiast w wariancie odpowiedzi „nie zawsze” –
.....

Ocena została sporządzona przez Kierownika w konsultacji z Koordynatorem i psychologiem PCPR oraz zatwierdzona przez Dyrektora. Ustalono, iż Organizator dokonał oceny
... pod względem predyspozycji do pełnienia powierzonych im funkcji oraz jakości wykonywanej pracy, zgodnie z art. 132 ww. ustawy wrispz, weryfikując także czy nadal spełniają warunki wskazane w art. 42 ww. aktu prawnego.

W związku z tym, iż ze wstępnych ustaleń kontroli doraźnej wynikało, że w przypadku rodzeństwa przebywającego w, nie realizowano działań umożliwiających utrzymanie kontaktów dzieci z rodzicami biologicznymi, do czego obligowało postanowienie Sądu Rejonowego pismem z 15 kwietnia 2024 r.

znak PS-VI.431.2.9.2024.AB (w ramach toczącego się postępowania kontrolnego), zwrócono się z prośbą o niezwłoczne przeprowadzenie kontroli w ww. w ramach posiadanych kompetencji. Poproszono również o przeprowadzenie indywidualnych rozmów ze wszystkimi dziećmi, z uwzględnieniem ich wieku, możliwości intelektualnych oraz stopnia dojrzałości poznawczej, /akta kontroli str. **590-591**/.

Z przesłanej przez PCPR dokumentacji, która wpłynęła do tut. Urzędu 22 kwietnia 2022 r., stanowiącej **akta kontroli str. 592-612** wynika, iż psycholog oraz Kierownik Zespołu Rodzinnej Pieczy Zastępczej 16 kwietnia 2024 r. przeprowadzili w kontrolę, z której sporządzono protokół. W ramach postępowania rozmawiano indywidualnie z ... podopiecznych. Rozmowy przeprowadzono zgodnie z przygotowanym arkuszem (wyniki stanowiły załączniki do w/w protokołu), w którym odnotowywano następujące informacje:

- 1) *Imię i nazwisko dziecka*
- 2) *Rodzice biologiczni dziecka (imię, nazwisko, adres zamieszkania/przebywania)*
- 3) *Realizacja kontaktów:*
 - *ustalone przez Sąd,*
 - *porozumienie między rodzicami biologicznymi, a rodzicami zastępczymi;*
 - *inne;*
- 4) *Data umieszczenia małoletniego w*
- 5) *Wiek dziecka*
- 6) *Stopień dojrzałości poznawczej*
- 7) *Informacja z przeprowadzonej indywidualnej rozmowy z dzieckiem przez psychologa odnośnie kontaktów z rodzicami biologicznymi*
- 8) *Zachowanie podczas kontroli*
- 9) *Inne spostrzeżenia psychologa.*

Z ustaleń poczynionych przez Organizatora podczas kontroli w wynika, że:

—
.....
..... /akta kontroli str. **595-600**/,

—
..... /akta kontroli str.**602**/.

..... /akta kontroli str.**604**/.

..... / akta kontroli str.**606**/.

.....
/akta kontroli str.608/.

.....
..... / akta kontroli str.610/.
...../akta kontroli str.612/.

W załączonej do protokołu dokumentacji znajdowała się notatka służbowa sporządzona przez Kierownika z rozmowy z, w której wskazano, że

...../akta kontroli str. 593/.

W ocenie zespołu kontrolnego, biorąc pod uwagę powyższe ustalenia Organizator winien

Zważywszy na fakt, iż Organizator w toku przeprowadzanej przez siebie kontroli

5. Pozostałe ustalenia

Dyrektora poproszono o wskazanie w jaki sposóbumozliwiali dzieciom w nim przebywającym kontakt z rodzicami i innymi osobami bliskimi, o czym mowa w art. 40 ust. 1 pkt 7 ustawy wrispz. Z pisemnych wyjaśnień wynika, iż „
w dwojaki sposób realizowali kontakty rodziców z biologicznych z małoletnimi:

- 1) Kontakty w wyniku porozumienia się rodziców biologicznych z
(sms, telefonicznie, udostępnianie zdjęć małoletnich i inne komunikatory),
- 2) Kontakty ustalone przez właściwy Sąd”.

.....
...../akta konroli str. 575/.

.....
...../akta kontroli str. 576-577/.

.....
...../akta kontroli str. 578-579/.

..... /akta kontroli str. 580-588/

..... /akta kontroli str. 581-583/.

..... /akta kontroli str. 586/.

..... /akta kontroli str. 587-588/

Dyrektor odpowiadając w ww. sprawie do Sądu Rejonowego w.....utrzymał swoje stanowisko /akta kontroli str. 589/.

Postępowanie w zakresie realizacji kontaktów dziecka z rodzicem biologicznym ma tożsamy wydźwięk jak w przypadku rodzeństwa, którego sytuację opisano w pkt 3. Niemniej, co należy podkreślić Dyrektor podejmował tu działania w celu umożliwienia kontaktu, jak i przesyłała do właściwego sądu informacje w tym zakresie. Na istotę kontaktów rodzica biologicznego z dzieckiem wskazano w pkt 3 niniejszego wystąpienia. Do

czasu zakończenia czynności kontrolnych w Jednostce postępowanie w zakresie kontaktów.....
.....nie zostało rozstrzygnięte.

6. Uwagi i wnioski

Pieczca zastępcza z założenia jest formą opieki tymczasowej. Umożliwianie przez utrzymywania kontaktów z rodzicami biologicznymi ma istotne znaczenie dla funkcjonowania małoletnich. Opiekunowie zastępczy powinni kierować się poszanowaniem praw rodziców biologicznych dziecka do kontaktowania się z nim, celem utrzymania więzi dziecka z rodziną i umożliwienia jego powrotu do rodziny. Jakość relacji pomiędzy obiema stronami ma istotne znaczenie dla funkcjonowania dzieci w pieczy zastępczej. Tylko współpraca opiekunów zastępczych z rodzicami biologicznymi może konstruktywnie wpłynąć na funkcjonowanie małoletnich w pieczy zastępczej. Brak porozumienia między nimi może natomiast wywoływać u dzieci duże, czasami przeciwstawne, emocje i trudne zachowania, które niejednokrotnie są trudne do zrozumienia zarówno dla rodziców biologicznych, jak i opiekunów zastępczych.

Dzieciom, o których mowa w pkt 3 wystąpienia, winno umożliwić się kontakt z rodzicami biologicznymi, zgodnie z obowiązującym postanowieniem sądu, do czasu kiedy sąd postanowi inaczej. Istotne jest podjęcie przez Organizatora takich działań, które zabezpieczyłyby zarówno najlepiej pojęty interes dzieci i ich prawo do kontaktów z rodzicami biologicznymi, jak i prawo i jednocześnie obowiązek rodziców biologicznych do kontaktów z ich dziećmi.

Na istotę sprawy w zakresie umożliwiania dzieciom kontaktów z rodzicami biologicznymi przez opiekunów zastępczych Warmińsko-Mazurki Urząd Wojewódzki zwracał już uwagę w piśmie z 23 marca 2021 r. znak: PS-VI.9421.1.13. 2021.KB , które przekazane zostało m.in. podmiotom pieczy zastępczej.

7. Zalecenia pokontrolne

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami i uchybieniami działając w oparciu o art. 197d ust. 1 ustawy wrispz, wnoszę o podjęcie przez Dyrektora, jako osobę odpowiedzialną za ich powstanie stosownych działań, mających na celu ich wyeliminowanie oraz realizację następujących zaleceń:

- 1. Modyfikacji planu pomocy dziecku dokonywać zgodnie z art. 129 pkt 3 ww. ustawy wrispz po przeprowadzeniu oceny sytuacji dziecka umieszczonego w, zgodnie z podjętymi ustaleniami oraz we współpracy z, zgodnie z art. 77 ust. 3 pkt. 2 ustawy wrispz.**
- 2. Diagnozę psychofizyczną dziecka przeprowadzać niezwłocznie po umieszczeniu dziecka w rodzinnej pieczy zastępczej.**
- 3. Przestrzegać prawa dziecka do utrzymywania osobistych kontaktów z rodzicami, z wyjątkiem przypadków, w których sąd zakazał takich kontaktów, zgodnie z art. 4 pkt 3 ustawy wrispz.**
- 4. Podjąć działania w celu wyegzekwowania od realizacji postanowienia sądu co do kontaktów małoletnich z rodzicami biologicznymi i realizowania przez nich zadania, o którym mowa w art. 40 ust. 1 pkt 7 ustawy wrispz, a w przypadku niewywiązywania się przez nich z tego obowiązku, niezwłocznie informować o tym sąd.**

5. W przypadku pojawiających się rozbieżności w zakresie umożliwiania przez realizacji kontaktów rodziców biologicznych z dziećmi powoływać posiedzenie dotyczące oceny sytuacji dziecka, celem podjęcia właściwych rozwiązań w tym zakresie.
6. Wzmocnić nadzór nad w zakresie realizacji przez nich zadania, o którym mowa w art. 40 ust. 1 pkt 7 ustawy wrispz.
7. Rozważyć przeprowadzenie szkolenia w zakresie praw i obowiązków, w szczególności w odniesieniu do umożliwiania kontaktu dzieciom z ich rodzicami biologicznymi.

Kontrolowanej Jednostce przysługuje prawo zgłoszenia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego i/lub zawartych w nim zaleceń pokontrolnych na zasadach określonych w art. 197 d ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Termin na wniesienie zastrzeżeń wynosi 7 dni od dnia otrzymania wystąpienia pokontrolnego wraz z zaleceniami. W przypadku niezgłoszenia zastrzeżeń, proszę o poinformowanie Wojewody o realizacji zaleceń pokontrolnych, w terminie 30 dni od dnia otrzymania niniejszego wystąpienia.

Podstawa prawna:

- art. 197 d ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej,
- § 14 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 21 sierpnia 2015 roku w sprawie przeprowadzania kontroli przez wojewodę oraz wzoru legitymacji uprawniającej do przeprowadzania kontroli (Dz. U. 2015 poz. 1477).

Z up. WOJEWODY WARMIŃSKO-MAZURSKIEGO

Piotr Duda

ZASTĘPCA DYREKTORA

Wydziału Polityki Społecznej

Agnieszka Brzozowska - *główny specjalista*

Katarzyna Henryka Stefanowska - *główny specjalista*